

SRPSKA SREDNJEVEKOVNA UMETNOST od 1371. do 1459.

MORAVSKA ŠKOLA

Srpska srednjevekovna umetnost u severnim oblastima od Maričke bitke (1371) do nestanka srpske države (pad Smedereva 1459)

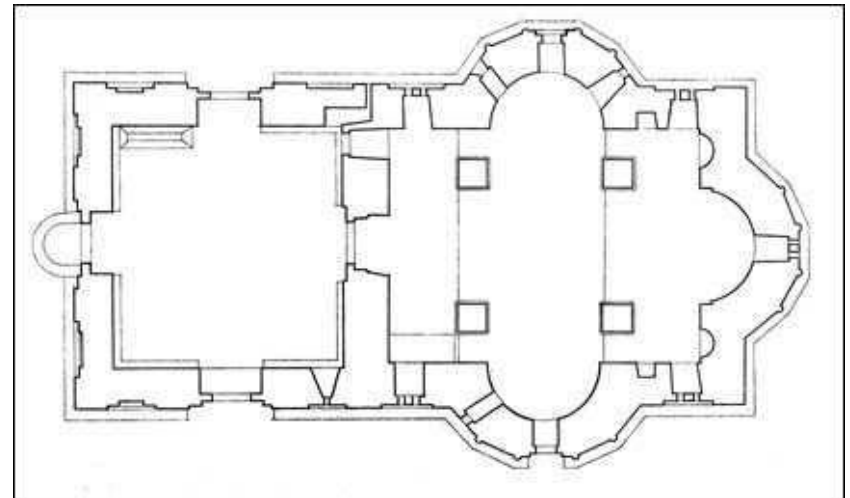
Doba vladavine kneza Lazara (1371-1389);
Kneza i despota Stefana Lazarevića, (1389-1427),
Despota Đurđa Brankovića (1427-1456)
Despota Lazara Brankovića (1456-1458)

USLOVI U KOJIMA SE RAZVIJALA UMETNOST

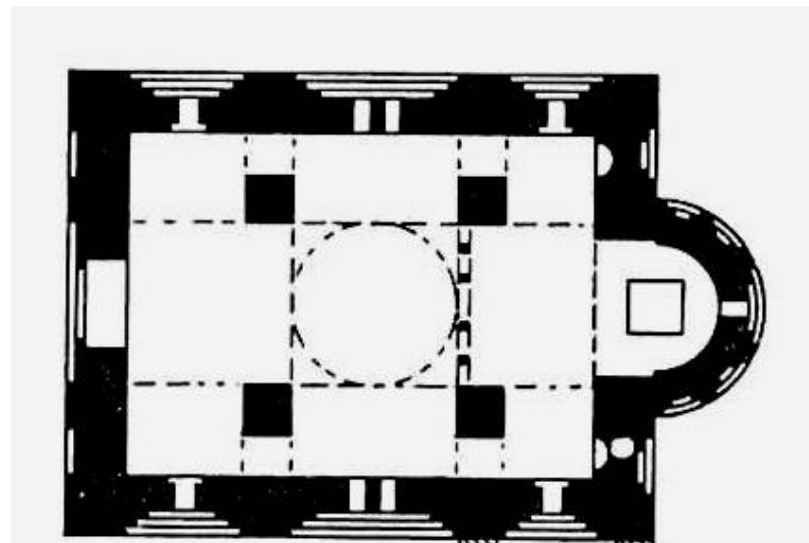
- Značajni historijski događaji iz 1371. godine, uslovili su premeštanje srpske države u severnije krajeve tačnije u okolinu pomoravlja.
- Ovo vodi nastajanju Moravske Srbije koja se nalazi u dolini tri Morave.
- U ovim predelima nije bilo ranije umetničke tradicije a sada nastaje takozvana moravska škola.
- Ktitori su većinom poticali iz vladarske porodice i iz vlastelinskih redova.
- Pojava prestonih gradova utvrđenih bedemima obeležila je graditeljsku aktivnost ovog perioda.
- Vladari su se vezivali za određene gradove u kojima su gradili zadužbine, dok je sve bilo okruženo bedemima.
- Umetnost koja je do sada bila vezana samo za crkvu i dvor, širi se i u druge sfere života.

MORAVSKA ŠKOLA ARHITEKTURA

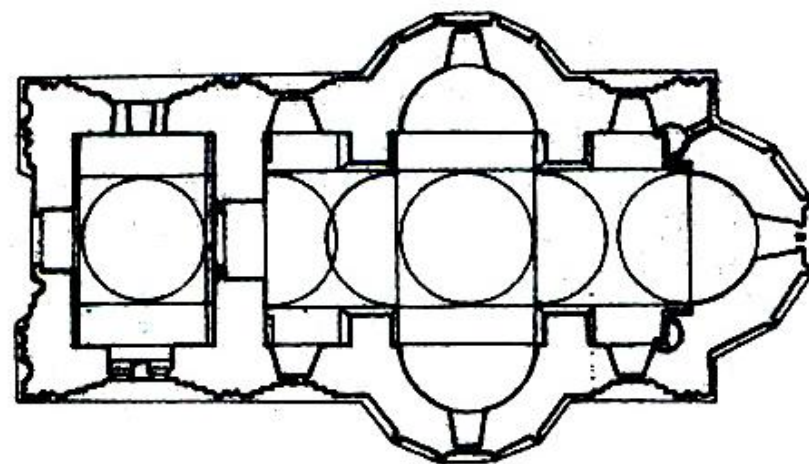
- Osnova crkve trolist (trikonhos) sažetog ili razvijenog tipa
 - Crkva ima jednu ili pet kupola
 - Polihromna dekoracija fasade
 - Način zidanja – jedan red kamena i tri opeke
-
- Na fasadi se javlja horizontalna i vertikalna podela.
 - Ukrasi u vidu šahovskih polja, lozica, rozeta.

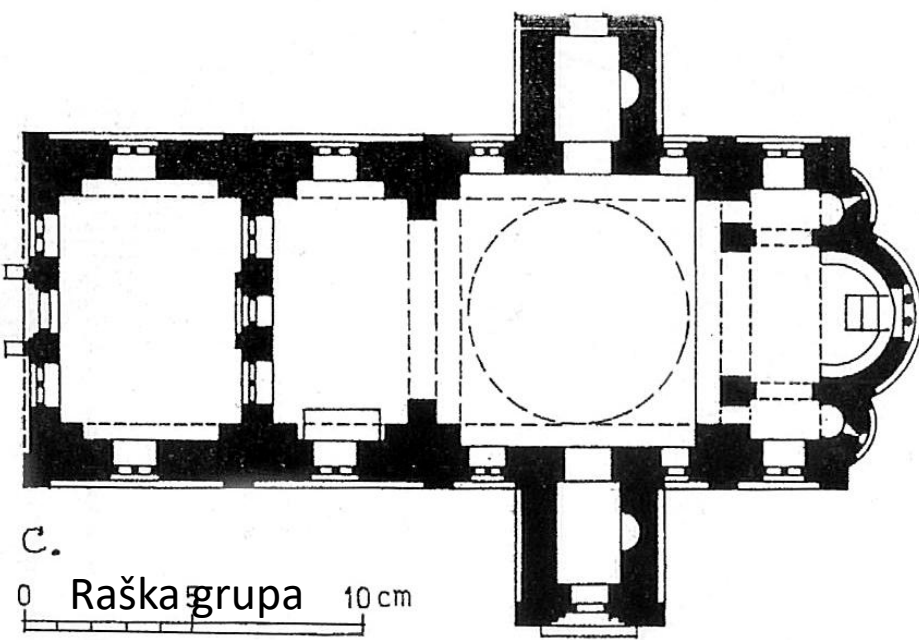
Poređenje oblika osnove: raška, vardarska i moravska stilska grupa

Vardarska grupa

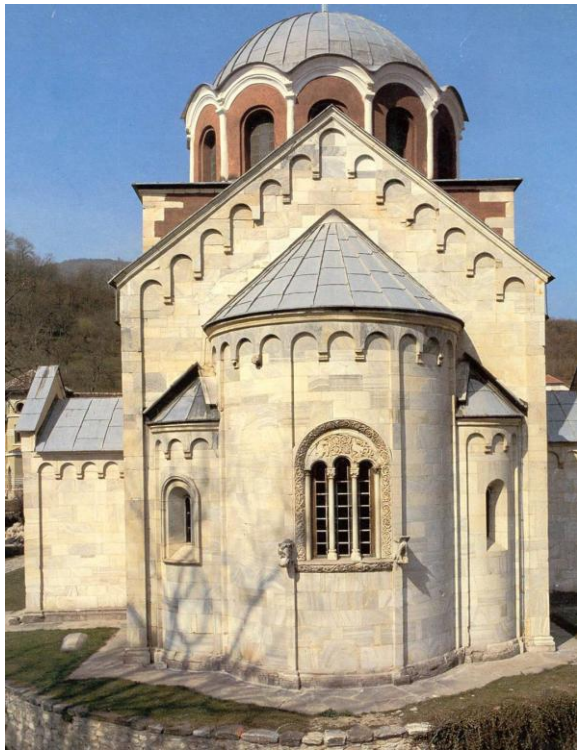

Moravska grupa

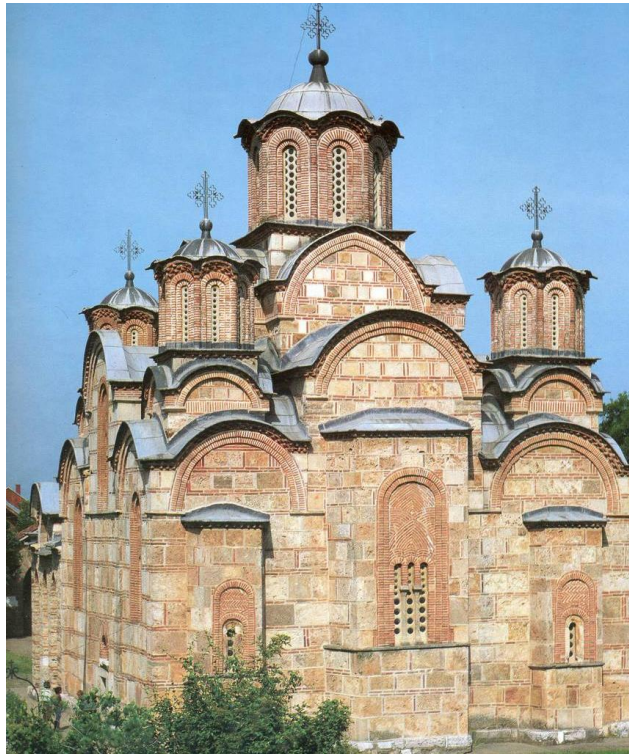

c.
0 Raška grupa 10 cm

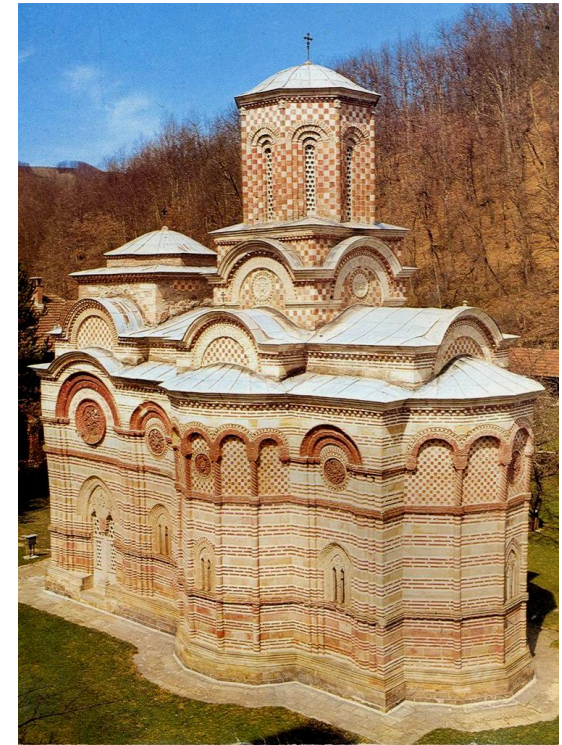
Spoljašnjost, poređenje: raški, vardarski i moravski stil

Raški stil

Vardarski stil

Moravski stil

Primeri spomenika Moravske stilske grupe

Lazarica, Kruševac, posvećena Sv. Stefanu, Knez Lazar

Ravanica, Vaznesenje, grobna crkva kneza Lazara

Ljubostinja, Uspenje, grobna crkva kneginje Milice

Resava (Manasija), Sv. Trojica, grobna crkva despota
Stefana

Kalenić, Vavedenje, vlastelin Bogdan

Lazarica

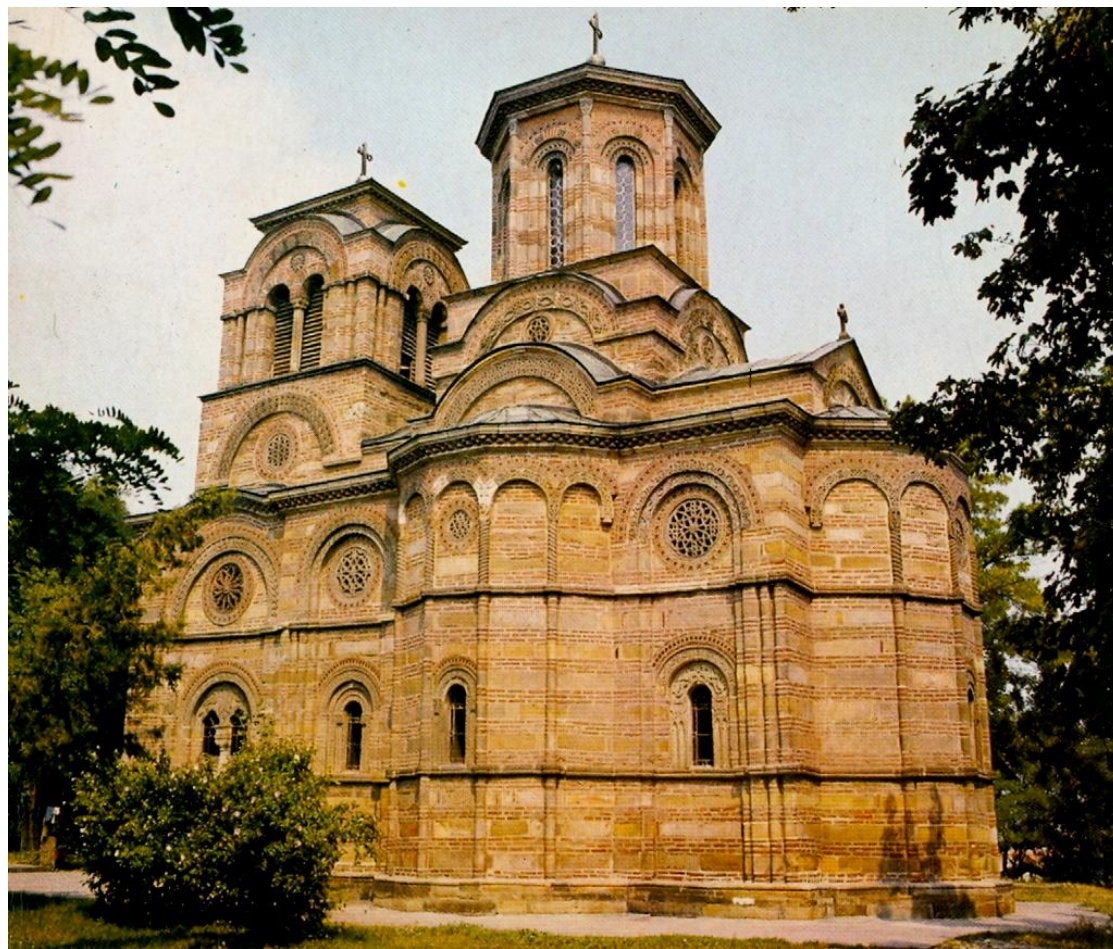
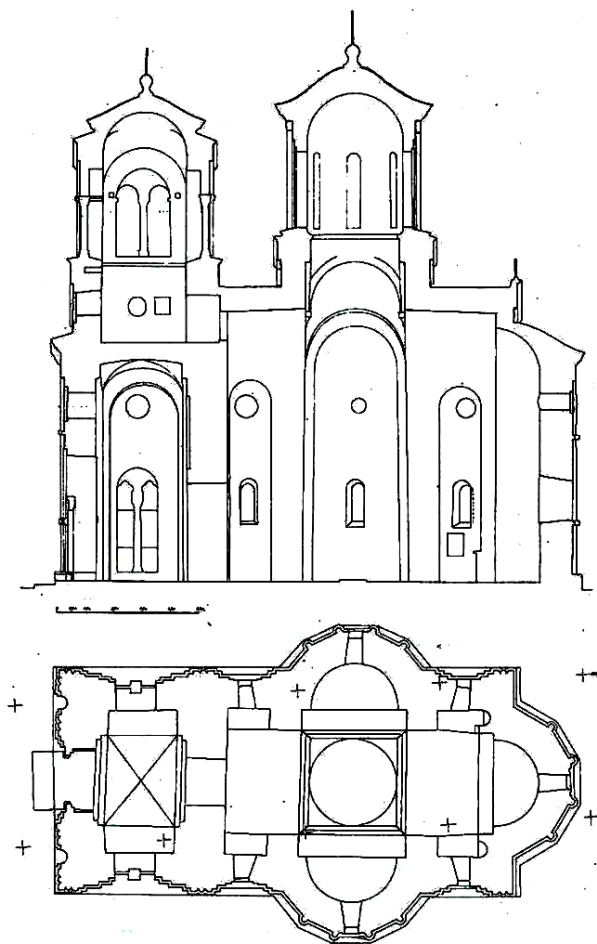
Kruševac, prestonica kneza Lazara, pogled na ostatke grada sa dvorskom crkvom Sv. Stefana (**Lazarica**)

Kruševac, posvećena Sv.
Stefanu (Lazarica)

Zadužbina Kneza Lazara
(oko 1377)

Osnova: Crkva je u obliku sažetog upisanog krsta sa jednom kupolom i bočnim pevnicama (trolist) i pripratom.

Lazarica: presek, osnova i pogled sa jugoistoka

Građena je alternacijom kamena i opeke i bogato ukrašena rozetama, dekorativnom kamenom plastikom

Kruševac, Sv. Stefan
(Lazarica), knez Lazar
(oko 1377)

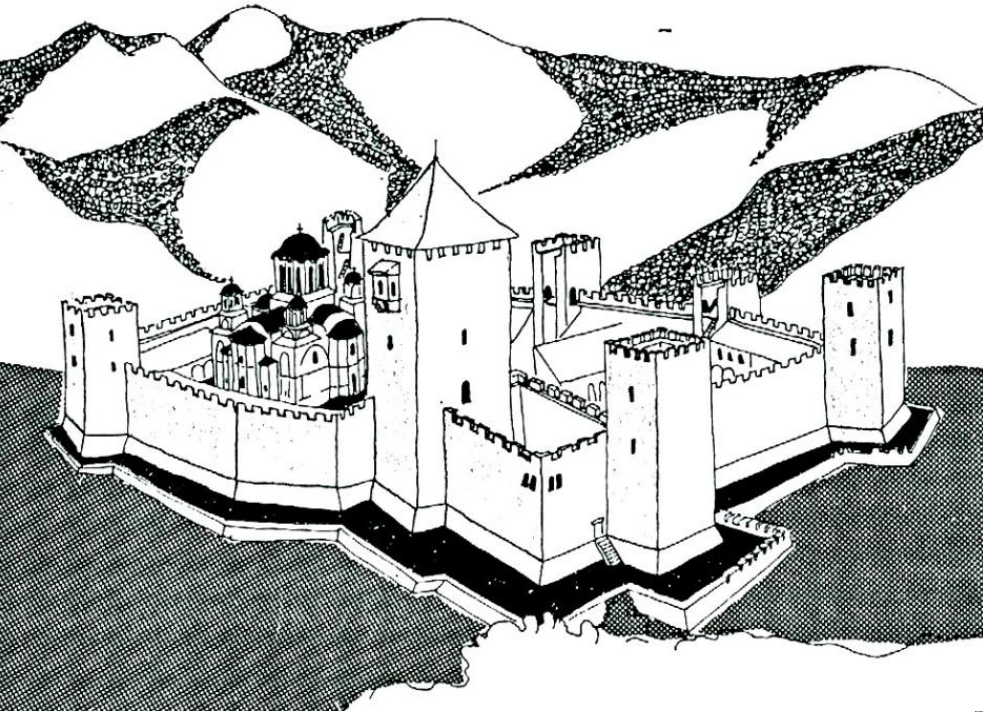
Ravanica

- Podigao je knez Lazar
- Posvećena Svetom Spasu-Vaznesenju Gospodnjem
- Oslikana dekorativnim stilom

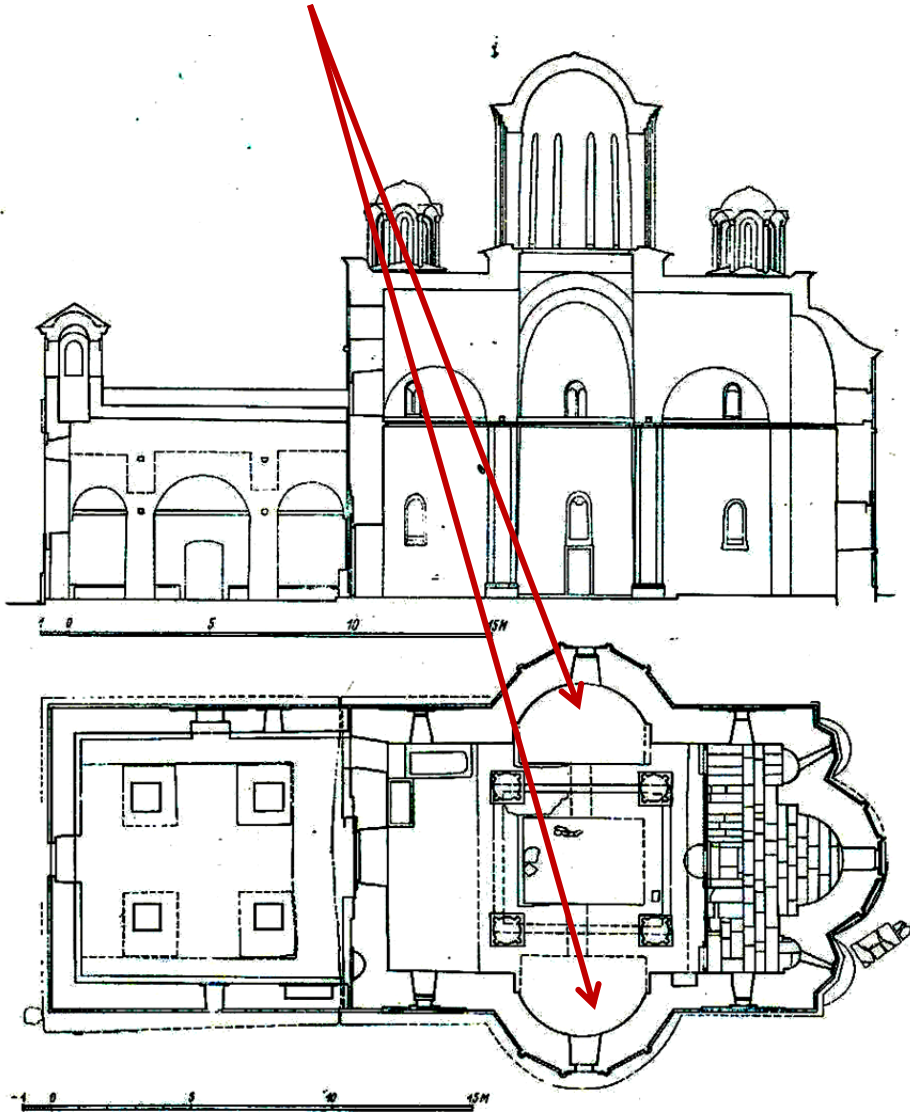

Ravanica, Vaznesenje (između 1376. i 1381), manastirska grobna crkva kneza Lazara

- Ograđena je snažnim zidinama i kulama.

Ravanica, Vaznesenje, grobna crkva kneza Lazara: crkva je velikih dimenzija i osnove u obliku razvijenog upisanog krsta sa pet kupola i bočnim pevničkim konhama.

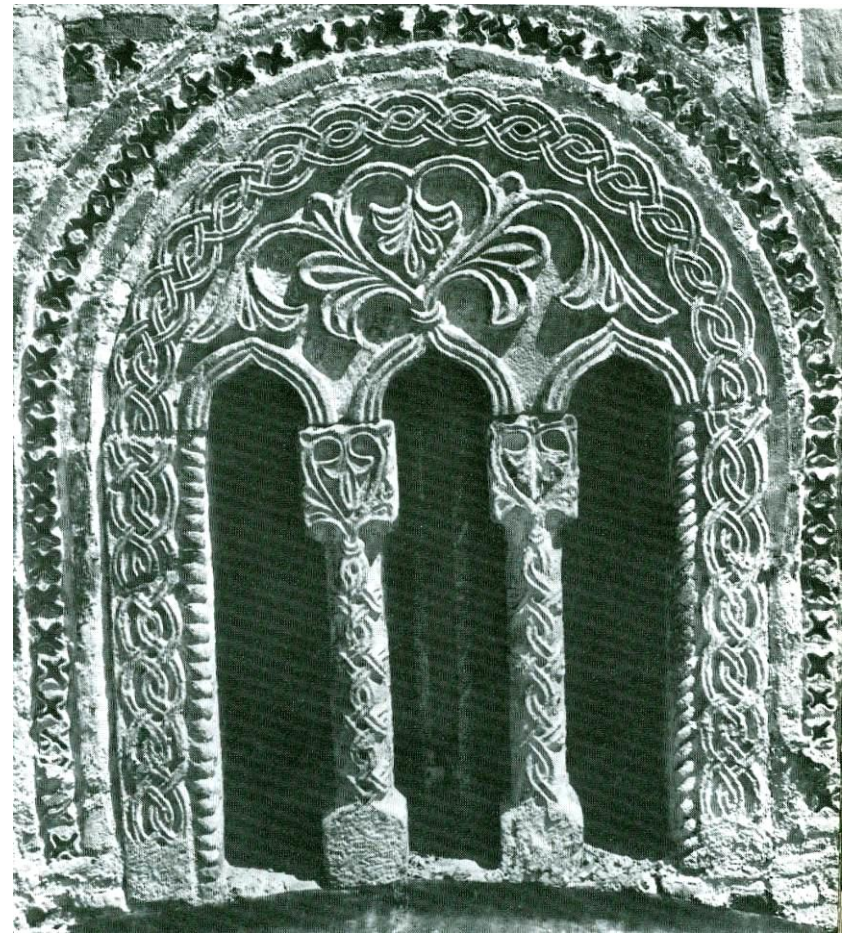
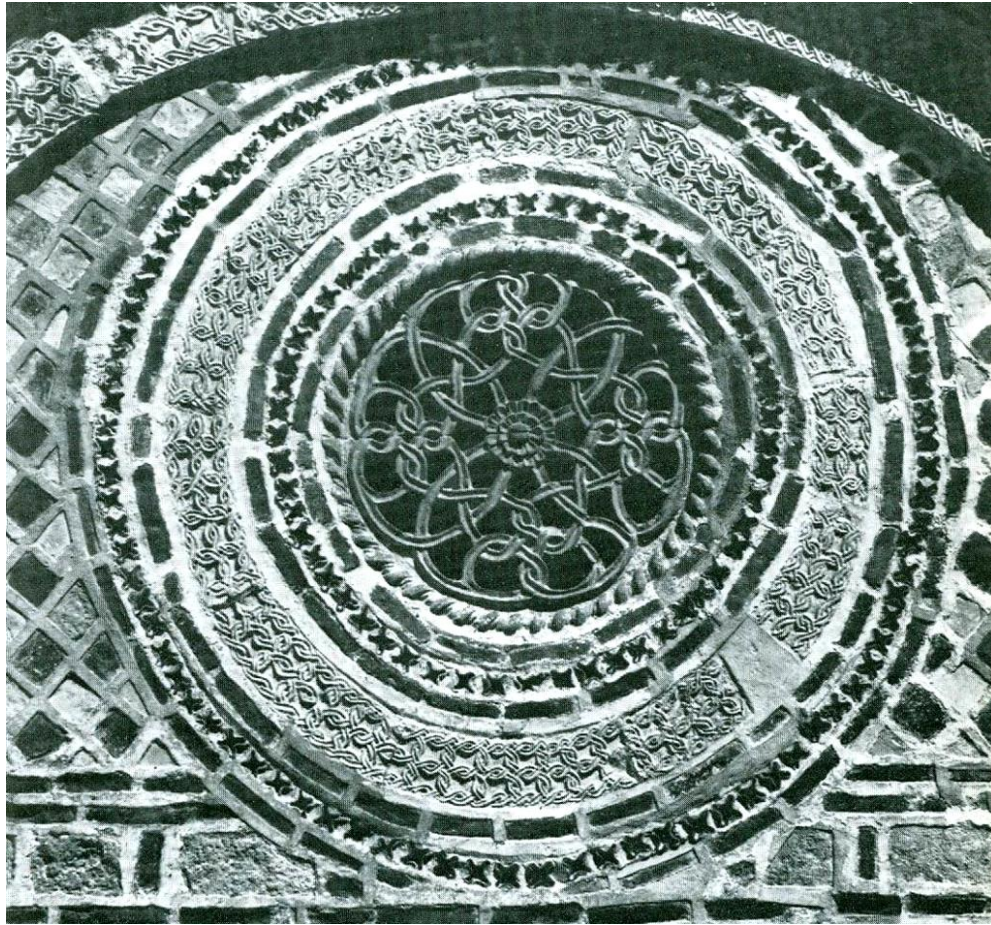

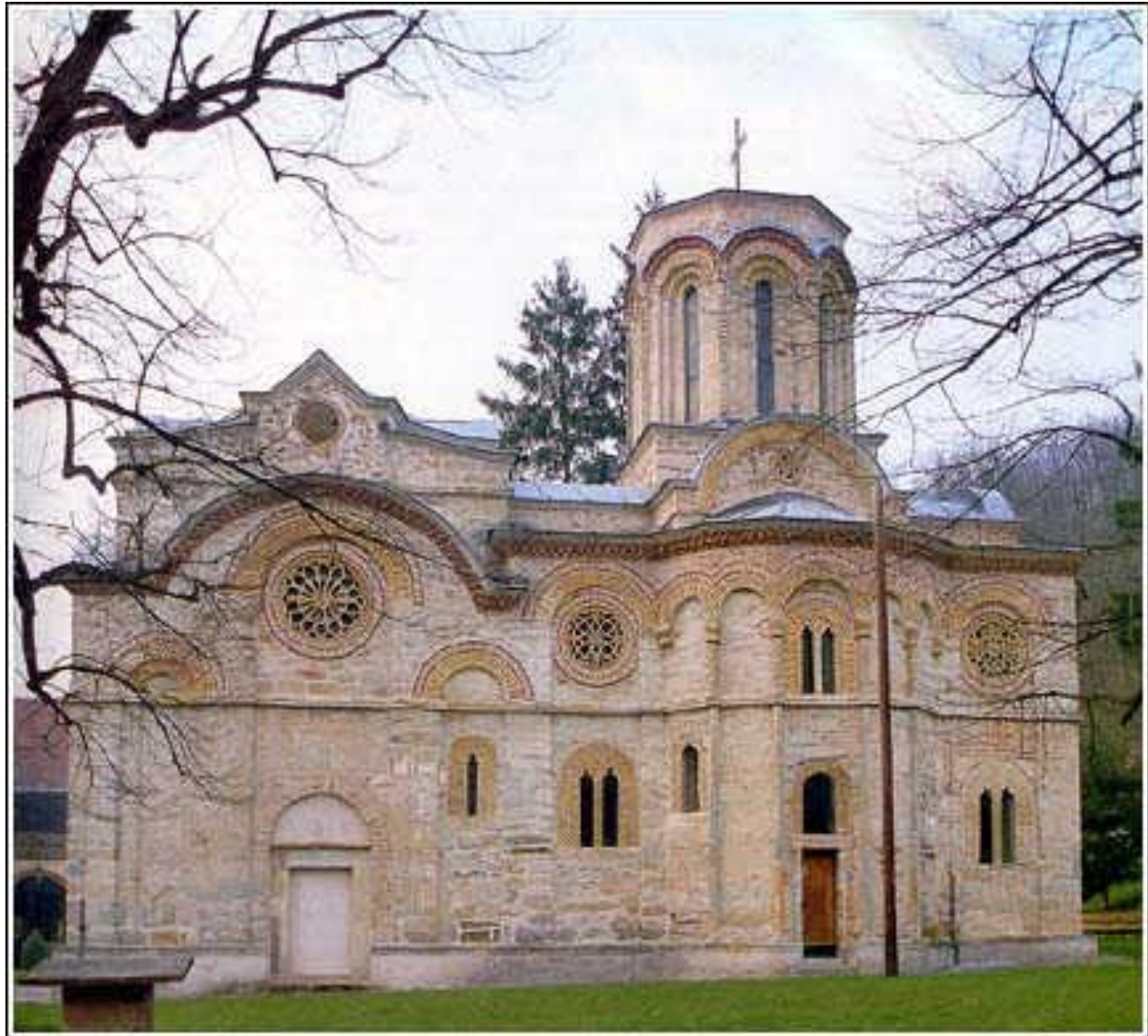

Ravanica, Vaznesenje, spoljna dekoracija: **trifora i rozeta**
(keramoplastični krstiči, kamena plastika **sa prepletima dvočlane trake**)

Ljubostinja

Zadužbina
kneginje Milice

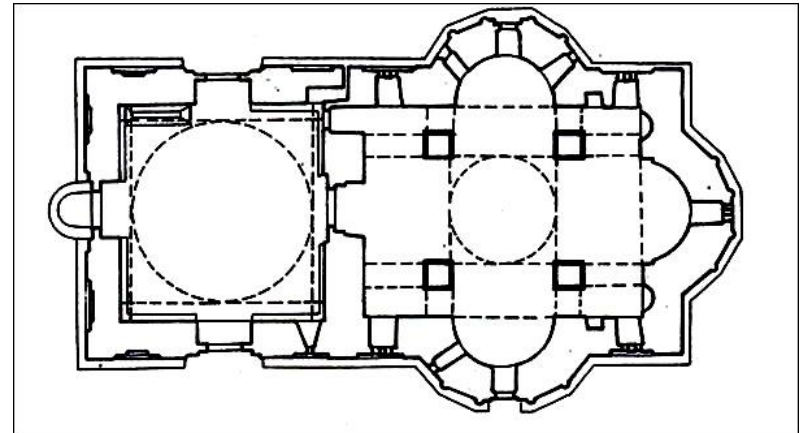
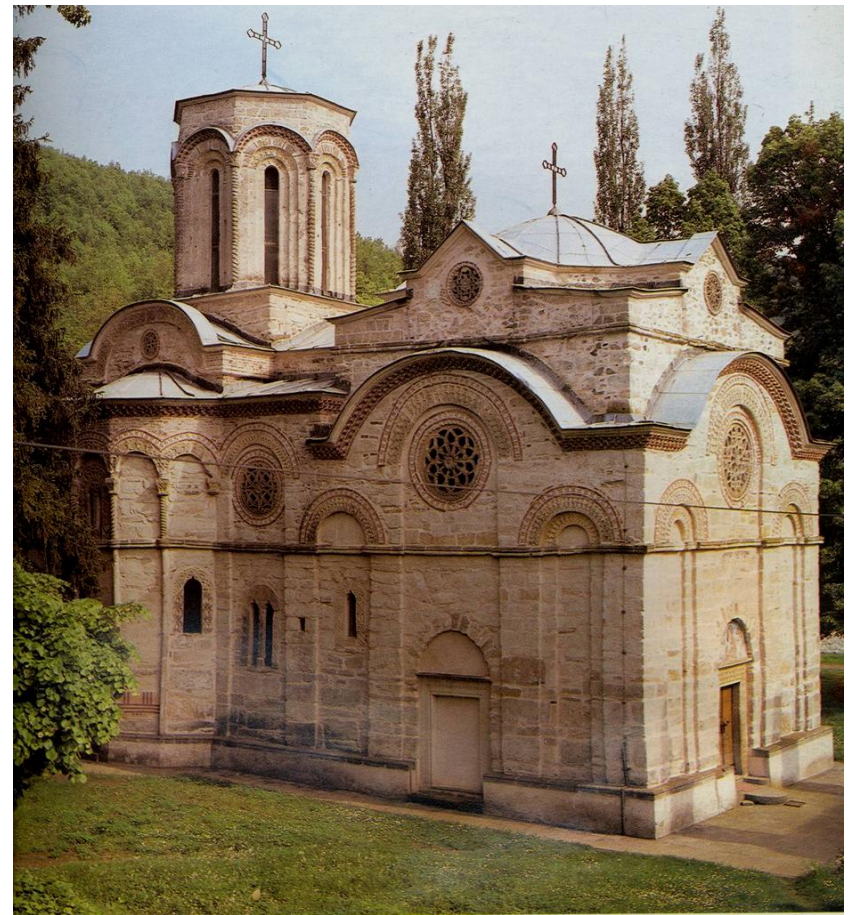
- Posvećena
Uspenju
Presvete
Bogorodice

Ljubostinja,
Uspenje, oko
1389
(podignuta
verovatno
nakon Kosovske
bitke),
manastirska i
grobna crkva
kneginje Milice.

- Crkva je u obliku **razvijenog upisanog krsta sa jednom kupolom i bočnim pevničkim konhama (trikonhos).**
- Građena je kamenom, **a fasada je omalterisana i oslikana da bi se fresko-tehnikom oponašalo zidanje kamena i opeke.**
- Ima rozete i ukrase od dvočlanih prepleta.

ВЪХЛЕГЕЛГО
БЪРШН НОРЪБ
ВЪКЪН НЕГОДЪ
ВЪЛБНН СТЕФА
КНЕТЪ ДАЗАТЬ - БЪ
СТЪПЪ СЪБЛЕМЪН
ПОДОУМЪ СЪКЪПЪ
ТУМЪМЪ ГЪСРО ДН
Ю

ВЪХЛЕГЕЛГО
БЪРШН НОРЪБ
БЪРШАНОРЪБ
ВЪСЛА ГОСЛА
КНЕТЪНЪН
АНЪА

ВЪХАБГАБЛГО
ВЪРНЫИ Н ПРЪВ:
СОКЫИ НЕГОДЪ
ЖАВНЫИ СТЕФАНЪ
КНСТЪ ЛАЗАРЪ · ВЪ
СЪМЪ СРЪБЛЕМЪ И
ПОДОУНАВСКЫМЪ
ТРАНАМЪ ГОСПОДИ
НИ

ВЪХАБГАБЛ
ВЪРНАНЪГО
СТНВАН ПРЪ
СОКАА ГОС
КНЕГЫИНА
ЛИЧА:

Knez Lazar i
kneginja
Milica,
Ljubostinja

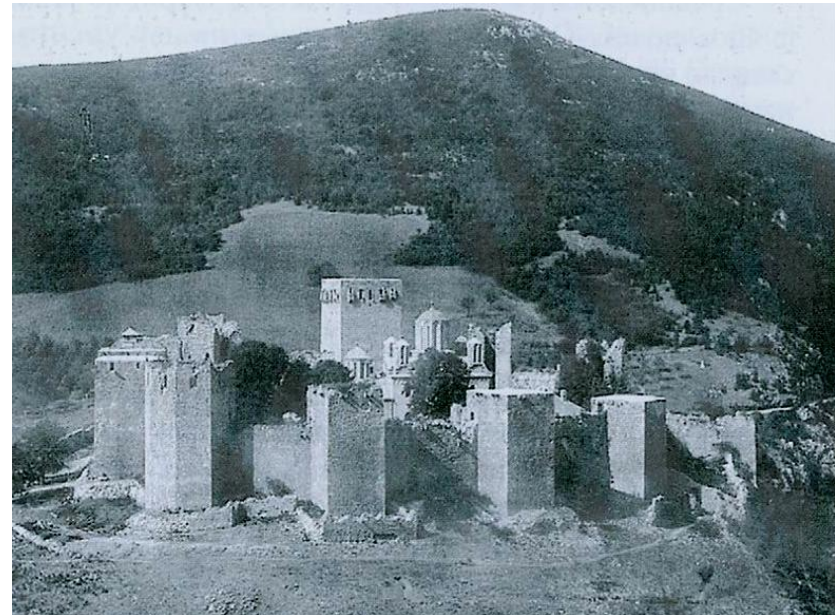
Resava

- Zadužbina despota Stefana Lazarevica
- Posvećena Svetoj Trojici

Resava (Manasija), Sv.
Trojica, (1407/1417),
grobna crkva despota
Stefana Lazarevića

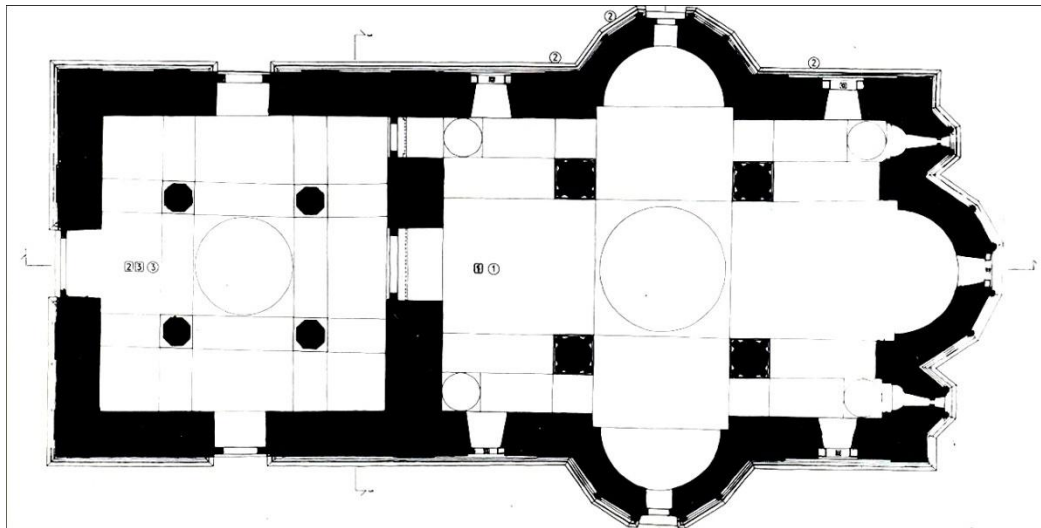

Resava (Manasija), Sv. Trojica

- Podignuta i oslikana između 1407. i 1417., ograđena je snažnim zidinama i brojnim kulama.
- Crkva je velikih dimenzija u **obliku razvijenog upisanog krsta sa pet kupola i bočnim pevničkim konhama (trikonhos) i pripratom.**

Priprata je podeljena na devet prostora od kojih je srednji imao kupolu.

Resava (Manasija), Sv. Trojica, (1407/1417), grobna crkva despota Stefana Lazarevića, osnova, današnji

izgled i rekonstrukcija prvobitnog izgleda crkve

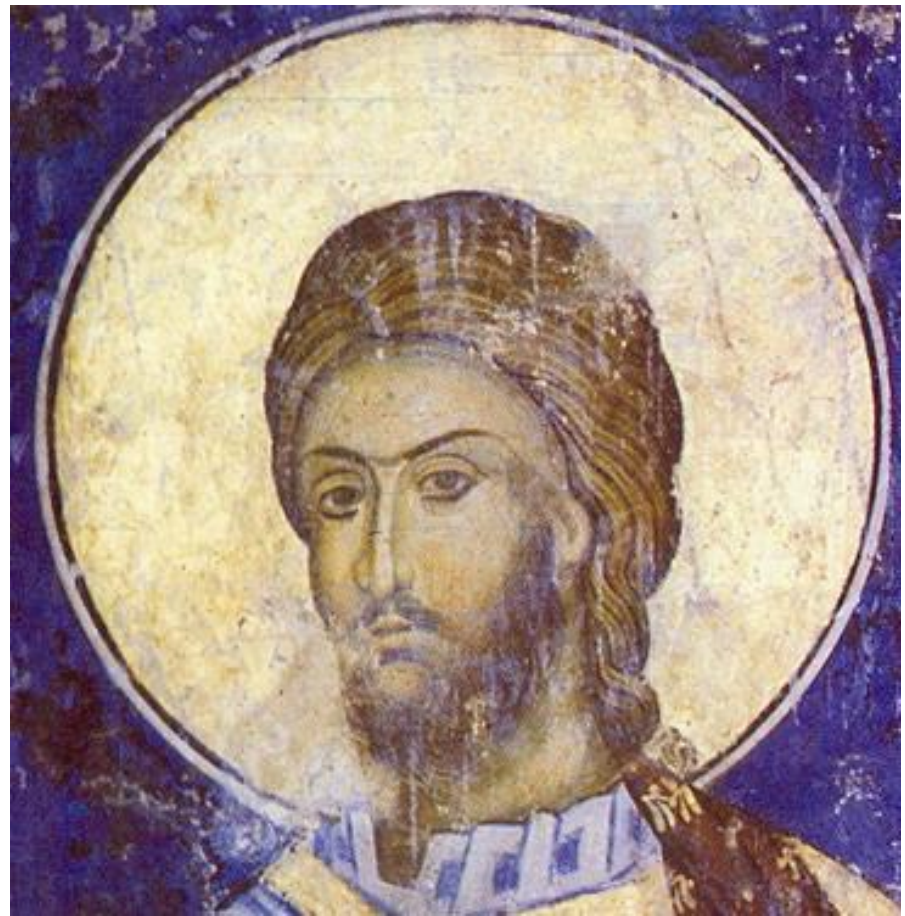

Slikarstvo moravske stilske grupe: zbog obilja dekorativnih detalja (videti detalje oklopa i odeće Svetih Ratnika), stil slikarstva ovog perioda se zove **dekorativni stil**. (Resava, Sv. trojica, Svetitelji)

Spoljašnji izgled: Po uzoru na grobne zadužbine Nemanjića, **fasada je oplaćena tesanicima i ukrašene frizom slepih arkadica pod krovovima** (kao crkve raške stilske grupe, a ne kao moravske).

Resava
(Manasija), Sv.
trojica,
(1407/1417),
grobna crkva
despota Stefana

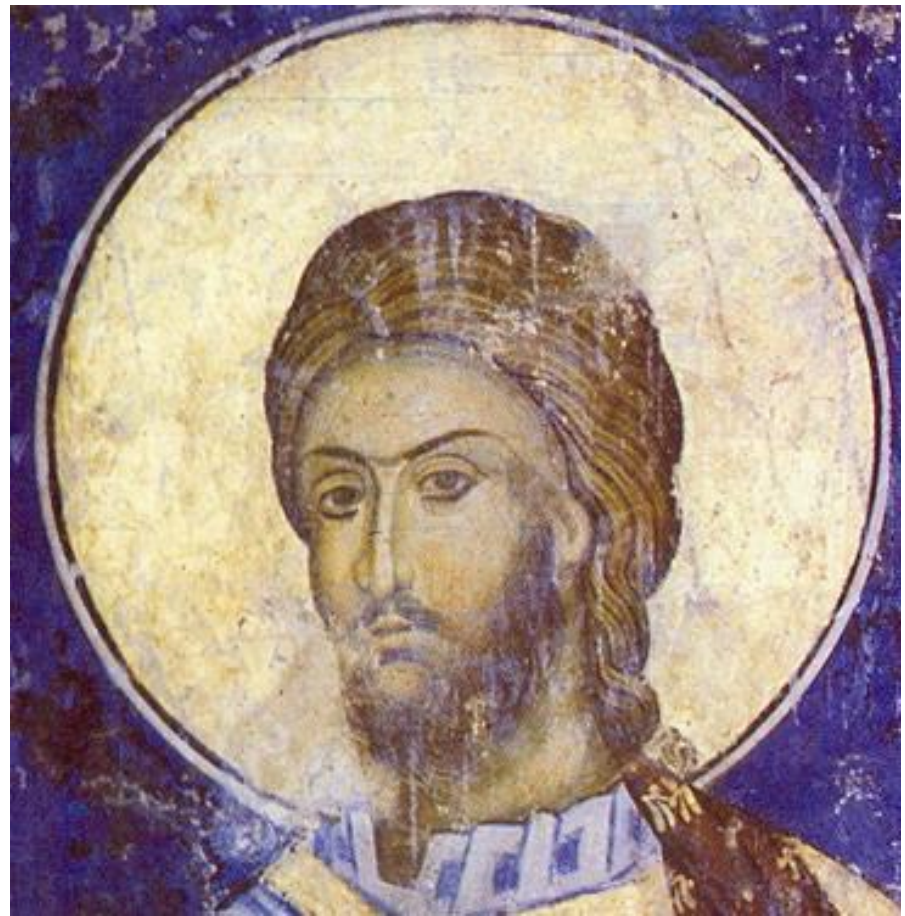
Svetitelj, detalj, Resava, Sv.
Trojica, slikarstvo

Resava, Sv. trojica,
slikarstvo,
portret despota Stefana Lazarevića

Resava, Sv. trojica, slikarstvo, svetitelji: **dekorativni stil**

Resava,
Sv. trojica,
slikarstvo,
svetitelji

Kalenić u Levču u podnožju Gledićkih planina

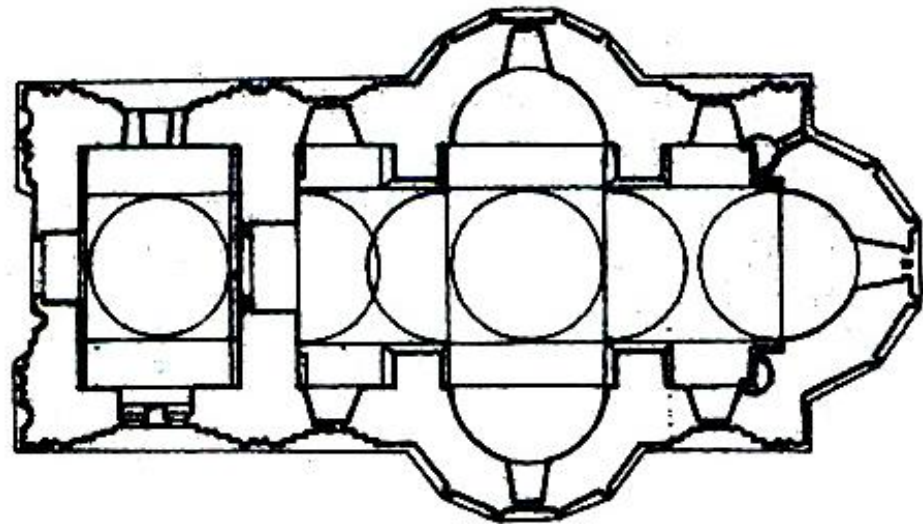
- Zadužbina protovestijara Bogdana
- Posvećen je Vavedenju Bogorodice

Osnova spomenika moravske stilske grupe: **trolist**

Na već uobičajeni oblik razvijenog ili sažetog upisanog krsta vardarskog stila, **dodate su polukružne bočne pevnice**, čime je oformljen oblik trikonhosa (**trolista**).

Kalenić, Vavedenje, osnova i pogled sa jugoistoka

Spoljašnost crkvi Moravske stilske grupe:

polihromija

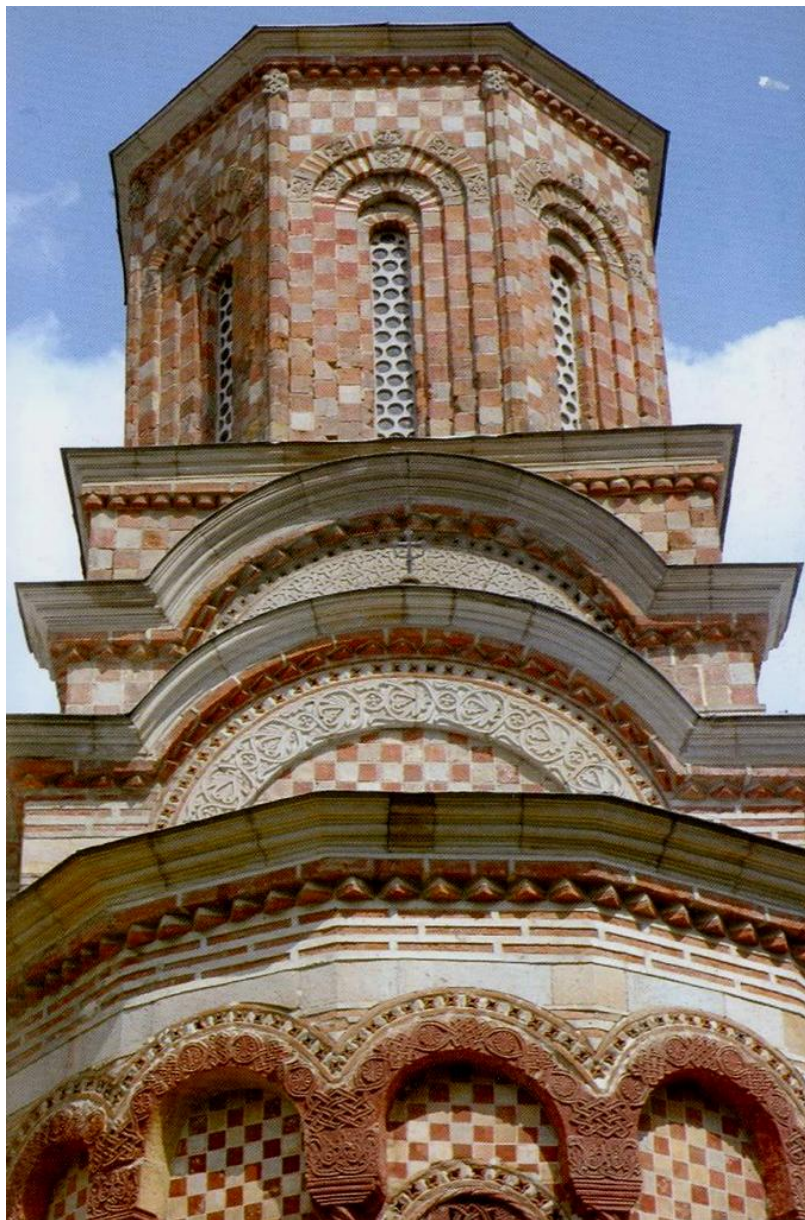
rašćlanjenost fasade

Fasade su jasno raščlanjene vertikalno (horizontatalnim kordonskim vencima) i horizontalno (pilastrima i kolonetama), a prozori i vrata su ukrašeni prepletima dvočlane trake.

Pojavljaju se i **rozete**.

Kalenić, Vavedenje, pogled sa jugoistoka

Kalenić, Vavedenje:

Bogato ukrašena fasada crkve Moravske stilske grupe nastaje kombinovanjem kamena i opeke uz dekorativnu plastiku na bifori.

Hallo
200 din

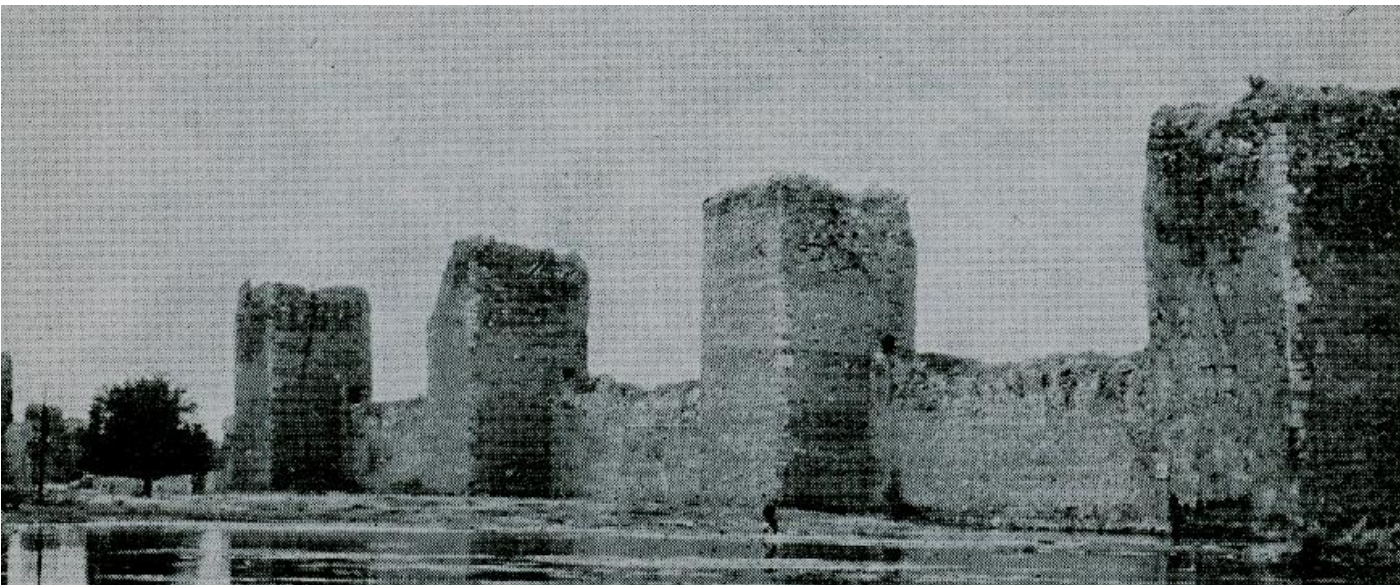
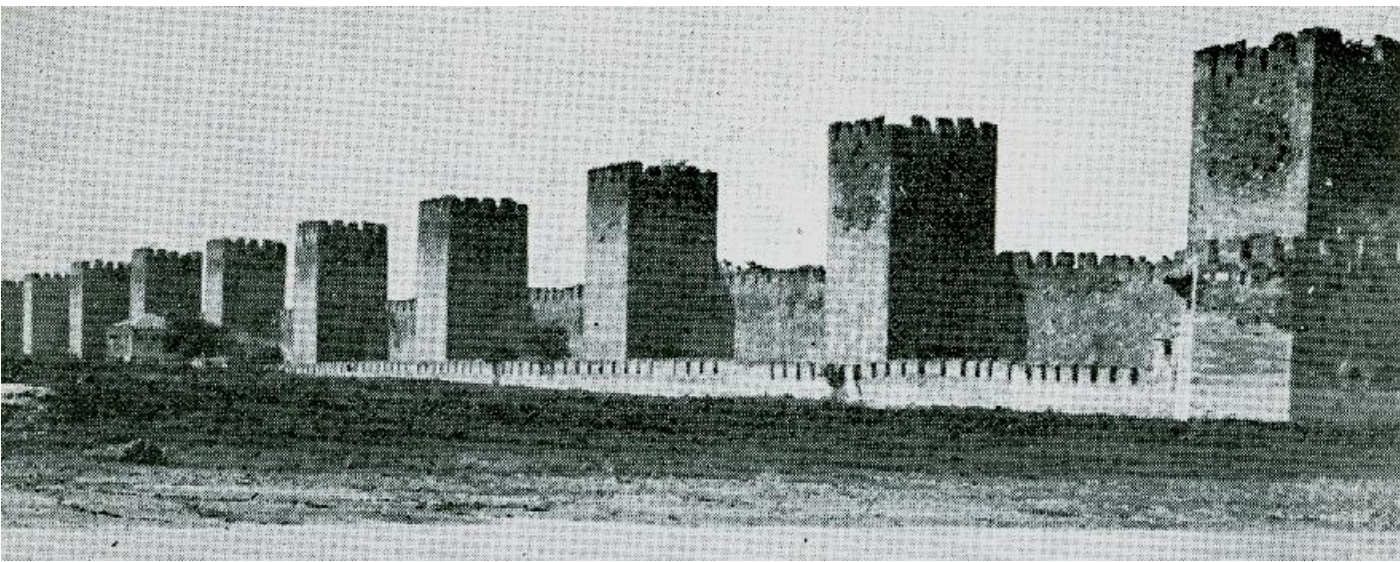

 Telekom Srbija

Smederevo, izgled grada prema varoši pre 1880. i nakon Drugog svetskog rata